

A' RÖMAI TSASZARI ES AP. KIRÁLYI FELSÉG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szömbaton 6. Septemberben 1788.

*Hadi Történetek és Környülállások. Tsernovitz 24-
dik Aug. — Kedves Barátom!*

Az Ujság látásnak kívánsága 4 napokig tartoz-
tata a' *Khotzimi* Tábornál, holott Aug 10-
dikán e' következő dolog adá elő magát: Az itt
lévő fő Hertzeg *Ferentz* kívánván látni az oszromnak
folytatását, 15-dik este parantsola, hogy más nap
reggeli 7-óra tályban a' *Bráhai* Sántzokban meg-szól-
lalván az ágyuk *Khotzim* Várát köszöntenek; mely
meg-is történék; de miehelyt észre-vette volna a'
fő Hertzeg, hogy a' köszöntésre a' Várnak Bástyái-
ról.

ról tiszteres felelet adatnék, azonnal félben szakasztani parantsola, és *Okopi*-felé visszafut; az honnan 17-dikén reggel 4-óra tályban *Gallitzián* kerestül Magyar-ország-felé viszont útnak indula. Ez időtől fogva meg-szűnés nélkül folyván az ostrom, 23-dikban megint fejer Zászlókat tettek-ki a' Törökök a' Sántznak tetejére, melyet Obester *Karaitzai* és azután a' Muszkák szamntalan ágyu-lövéssel fogodának. Mint ez előtt, ugy most-is nagy reményiségünk vagyon a' Vár meg-vételéhez; de a' mely most-is éppen olly könnyen, mint már gyakoriban semmivé tétettethetik. "

„ *Jafsihoz* közel egy szép *Tábor* nevü síkságon 18-ezerből álló Török Sereg, Aug. 15-dikén ugy rendelkezélt, hogy 8-ezeren a' nem mészle Táborozó Muszkákra ütének; a' más 10-ezer azonban midön Generál *Splényi* a' Muszkáknak segítségére jöne; hát meget *Khotzim* Vára' segítségére által-honnan. De ellenkező-képpen esék-ki az el-intézet; mert jól-lehet, hogy az említett 8-ezer Török az első vigyázaton álló egy Batalion Muszkákra 1800 *Kozákokra* és 200 *Arnótokra* ütött-is, mindaz által kétszer *Jafsi* Várofsáig visszaverettek; de nem tsüggedvén-el a' Török, harmadikszor-is a' már elbádgyadott Muszka Seregre olly vakmerő-képpén rá-rohonának, hogy a' gyalogságnak éppen fegyverre végéig jöven, a' *Kozákokat* és *Arnótokat* futásban hozták, és annyira vitték a' dolgot, hogy ha Generál *Empt* kérésére fő Kapitány *Piátsek*, ki soned magával *recognoscerozni* ment vala-ki, segítségül nem jött volna, talám hirmondó sem maradot volna közüllök. Az említett Kapitányt meg-szóllit

ván a' Generál monda: Kedves Kapitány Uram! fielsen kegyelmed segítségemre, biztassa el-tsüggedett végső vezedelemmel küzködő Népemet; mert mig több segítségem érkeznék fel-adnak rajtom a Törökök: ezen szókra meg-indúl a' Kapitány a' maga 50 Erdödi Húzfárjaival, és a' futásból visszaterített Kozákokkal a' tűzben lévő Bataliomnak segítségére méne, a' hová mihelyt el-érkezők, a' mellette lévő Kozákoktól azonnal el-hagyaték; de minden el-tsüggedés-nélkül így szólla a' maga Népéhez Kedves Véreim és Hazámfiai Magyarok! mutassátok-meg, hogy azok vagytok, kiknek ditséretekkémég az ellenségnek szája-is tellyes, ne hadgyátomatokat! rajta *Isten* hirivel! Ezen szókra nem vára ezen 50 Magyar-főből álló Sergetske több Kómandó szót: az előtte 400 főből álló Törökség nagyobb részén a' földre teritvén a' többbit futást hozá, kik-is egy hidon mind egyszersmind akarván által-menni, a' hidról számtalanul le-húllának: nemellyek a' hid közepén el-esvén, olly halomra gyűlének, hogy az árkon túl-lévő számtalan Törökség az által-menetellel mind addig késék, mig az orosz Muszka segítség meg-érkezők; kiknek kemény ágyúzások a' Törököket egészfzen le-tsendesíté. Ez vezhez menvén, a' Generál 6-szor tsókolá-meg Kapitány *Piátseket*; és Parolája alatt igéré, hogy Császárnéja előtt ki-munkálkodna, hogy meg-mutott hivségének és Vitézségének jutalmául a' Szász király vitézi Rendének Kerejtjével meg-fogná tisztetni. El-is indula azon órában a' *Kurir Pétersburg felé*. Mely szeretettel vifeltessenek a' Muszka N.

zetünkhez meg-tettzik abból, hogy ha azt az egy Pólturáját, mely egy napi kész-pénz fizetése a' Mulzka katonának, nem Magyar Húzárral költheti el, már ugy tartja, mintha el-vesztette volna. " *Légy jó egészségen.* "

Mig ujjabb hadi-történt dolgokkal kedveskedhetnénk, addig a' halottak Országából *Neuidról* járó elmés Ujság-levél-szerént nézzünk egy keveset a' történhető dolgokra. „ A' halottak Országában az *Eliseumban*, ugymond tegnap szokás ellen Európának mostani állapotja iránt, egy Törvényfűgyülés tartatott: az ügyeknek fel-adója vala a' halgató *Papirius*, (a' ki gyermek korában Romában a' Tanátsnak gyűlésében fontos dolgokat halván, midőn az annya ki-akarná belölle venni a' titkot, azt hazudta; hogy a' Tanátsban el-végeztetett, hogy Romában minden embernek két Feleség adásék: ezen hir az Afzszonyok között el-terjedvén, más napon a' tanátsból firánkozva azt kérték, hogy változzék-meg azon végezés, és inkább minden Afzszonynak két férj rendeltésék. A' Tanáts meg-tudakozván kitől eredett azon hazugság, a' gyermek *Papiriust* meg-dítsérte, hogy a' fontos titkot még az Annyának sem beszélte-ki, mellyért más gyermekek felett ő néki minden napon a' tanátsban jelen-lenni meg-engedtetett) ez a' *Papirius* a' halottak gyűléseiben ezen következő dolgokat olvasá-fel. Az Anglus Kabinét fényesen nyugszik, és nézi a' maga Politikájának tsak nem az egész Világra ki-terjedett következéseit; az Anglus Minister *Pitt* szüleményje volt a' Hollándiai zenebona, ő indította

a' Török Portát-is a' hadakozásra; Pruszszia mint Angliának frigyese ezen Politikát elő-mozdítani igyekezik; az Anglus, Pruszszus, és Svéd Udvaroknak meg-edgyezése nagyon magára vonta más Kabinétoknak figyelmetelenségét. Hogy Pruszszia Muszka-ország szellein már némely mozdulásokot tett; hogy az Anglus Király parantsolatjából Hannoverában a' hadi-nép tsatázó lábön áll; hogy a' Svéd Udvar olly magos hangon határozta-meg a' Muszka ellen való hadat; mind ezek azt mutatják, hogy az Anglus Politika, a' Török Portának nagy óltalmazója. Frantzia-ország mostani romlott állapotjában borszfü-állásról álmadozik; de nintsen hozzá tehetsége. Muszka-ország egy hadi két águ okoskodás (*dilemma*) között vagyon; ha a' Pruszszus megindul — ugy a' következeft könnyü által-látni. Hát akkor Austria mit tsinál? Talám itt-is két águ lesz az okoskodás? — — Azonban a' Politikának máfik oldalán egy nagy Szövetségnek bordája készülgget; Frantzia-ország kantsal irigyléssel tekintget Angliára, és alattomban a' szövetségnek fonolait köztözefti: hát a' belső zenebona? — — Közel vagyon a' le-tsendefedéshez; a' Frantzia Király Aug. 12-dikén az Ujj-törvény-székeket le-rakta, és a' Palamentumoknak régi formáját visszra állította: ma az egész Országnek gyűlése Májusnak 1-ső napján 1789-ben határoztatott, mely idő haladékra bizonyoson külső hadi-dolgok adtak alkalmatóságot Frantzia-ország, Austria, Muszka, Spanyol, Dán és Olosz-országok szándékoznak öszve-szövödni, a' Török Porta ellen támadni; Szerentsére a'

közeledik, de ha ez-is a' heves Politikát meg-terti
 fagylalja, tehát a' jövő Tavaszon Európának na-
 gyobb része tűzbe fog borulni. Addig ha *Laudon* a'
 Nagy Török Vezért meg-vérheti; tehát *Pitt* Uram
 földözhatja a' maga Politikájának el-szakadozott
 vázsnát. Ha Pruszszia Austria ellen meg-indul; te-
 hát a' R. Császár 100-ezerből álló Népet a' Török
 szélleken fog hagyni: két száz ezerrel pediglen *Si-*
lesjának széllelhez nyomul, a' hol *Königgrátnál*
 most-is talpon áll a' Tábor, és a' hol Saxonia-fe-
 lől *Theresia* Vára és *Plész* ujj erősségek bátorságos
 köz-fal gyanánt vagynak: maga a' *Nagy Fridrik* sem
 tudott ezeken keresztül hatni, a' kinél *Vilhelm* sem
 tartatik jobb katonának lenni. Ha pediglen Anglia
 a' Tengeren akar mozdulni, akkor *Spanyol*, *Dán*,
Nápoly-ország, és talám *Velente-is* belé szóllanak
 a' dologba. *Pitt* Uram nagyotska Teátrumot nyi-
 tótt-fel, meg-válik hogy ereszti le a' Superlátót.
 Eddig folytatván a' halgató *Papirius* a' maga be-
 szédét, mindnyájan az Eliséuml lelkek roszsz kö-
 vetkezéseket jövendölvén, békekséget jóvallanak va-
 la; tsak 12-dik *Károly* hajdoni *Svéd* Királynak és
 az öreg *Pittnek* lelkei jóvallák a' hadakozást; és
 ezzel az Eliséumi gyűlés el-ozlék. — Lálsuk már
 a' Fő-hadi-tanásttól ki-adatott jelentéseket:

(**) *Az Erdelyi Tábor Fő-szállásáról Talmats-*
ról Aug. 22-diken költ: A' Bozzai kapunál Aug. 12-
diken esett már említett tsatáról, az Obester Schulz
jelentéséből még ezeket jegyezzük - meg, hogy mi-
dön a' mi gyalogságunkra a' ködös első időben a'
Törökök rá-ütöttek volna, Tatrang-felől két tuzg

Toskána és Szávoja segittség a' *Doblen* térségére meg-
 érkezett: ezeket az *Obester Schultz* 6 tüzg *Székely*
Húszárokkal, *Májor Lajosnak* keze alatt az ellen-
 ségre ütni küldötte. Elöl ment Kapitány *Ürményi*
 és Fő-Hadnagy *Fulda* a' *Toskána* Húszárokkal; u-
 tánnok a' Székelyek és Szávoják, kik az ellenség-
 el-kergették, (a' tsata és az el-esleknek száma má-
 a' múlt levélben meg-iratott vala azon kívül hog-
 Székely gyalog Zafzló-tartó *Melchior*-is az el-foga-
 taknak számában vagon.) Meg-ditséri itten az *O*
bester Schultz, *Májor Lajos*, a' *Toskánák* közü
 Kapitány *Ürményit*, fő Hadnagy *Füldát*; ezen-kivi
Mátyás és *Olád Mihály* nevü köz-legényeket, k-
 egy egy Törököt fogtanak; a' Szávoják közüll Kap-
 tány *Stökkelt* és Hadnagy *Mülnert*.

A' *Volkáni Kapundl Aug. 15-dikén esett tsatár*
pediglen jelentetik; hogy ottan az *Alvintzi* *Sergéb*
 Kapitány *Cottini*, Hadnagy Gróf *Pucellini* és 30 l-
 gények estenek-el, 20-an pedig el-fogattak: az *Oro*
Sergében Kapitány *Maklerrel* 43 halottak, és 13
 besültek számláltatnak; a' Törökök vesztettek-el
 ten magok közüll 500-embert; az általok el-vett e-
 gyik ágyunk edgy árokba bé-vette meg-találtato-
 (a' többi a' szerént vagon a' mint már közöltü
 — *Generál Pfefferkorn* gyengélkedő egélsége mia-
 az igazgatást *Generál Stádernek* által adta; a'
Háttzeg vidékén *Puj* és *Borbátviz* nevü faluk l-
 zött szállott Táborba. — Hogy az ellenségnek m-
 duláfsaira jobban figyelmezhelsen a' *Kommendérc*
Generál Fábris, az *Erdélyi Tábornak* fő-szállá-
Szebenből Talmásra által-költöztette.

Török Dubitzza mellől Aug. 23-dikán költ: Hog Dubitzának még a' tsonka kö-fala-is le-rontalsana Aug. 21-dikén ismét a' miéink sokat ágyuztak reja; ezen alkalmasfólsággal az ellenség-is ágyuzásfelelvén az Infínér Kapitány *Vaux* edgyik karjá meg-sebesített, az ágyusok Májora *Hübner* pedig len edgy kapott halálos seb miatt, másod nap meg hólt. — Az *Agino Berdó* hegyén táborozó Törökök midön 20-dikban a' mi Táborunkra ütöttek, akkor magok közüll 600-at vesztettek-el; azolta az *Agino Berdón* tsendefen viselik magokat. — *Lászmáreből Aug. 25-dikén költ:* A' *Veteráni* barlangban lévő Májor *Stein* elegendő éleséget és tözi-töltést kapván, most-is hatalmason ellent-áll a' Törököknek; a' Izárazon-is a' Dunán-lévő 32 Török-hajókról naponként ostromoltatik, melly miatt szüntelen való fáradságban vagynak katonái. — Generál Gróf *Vartensleben* Aug. 23-dikán észre-vévén, hogy *Supánék* töl mintegy 2-ezer Törökök a' *Teplitz-hóltság* előmozdultak; tehát a' maga Sergét hadi-rendbe állította: más-napon reggel a' *Tzaplia* hegyén, mely tsak egy fertály órányi járó föld vala a' Generál *Vartensleben* Táborához közel 7-ezerből álló Törökök láttattak, kik a' magok nagy ágyuiknak ottan Sántzokat kezdének készíteni: 3-dik napon ezen hegyről több mint 50 ágyu-lövésüket tettek a' G. *Vartensleben* Sergére; de minden kár nélkül lévén, a' miéink nem tüzeltek vissza. Az alatt mintegy 7-ezer Törökök ágyukkal a' mi Palánka Bersa Sántzunkhoz közelebb nyomulván, azt kezdék lövöldözni; de ekkor a' 12-fontolok töllünk-is megindulván,

dulván, a' Törökök estvéli 7 órakor ágyuikkal vizs-
sza-tértek. (**)

Elegyes Hadi Tudósítások.

Bétsben némellyek minden-nap meg-vefzik D
bitzát, és minden 3-mad nap megint vizsza-adják
ki-verék az ellenséget a' Bánátból, 's még-is a' Ba
nátusi utólfőbb Levelek-szerént a' *Seráskier* Bařsa
nak 60-ezerből álló egész Táborá ben fekszik a' Ba
nátusban, és a' *Nagy Vezér* 70-ezerevel magával nem
mefszte ehez a' szomszédban lesi a' közönséges ü
közetnek ki-menetelét. A' múlt h. 23-dikán az e
llenség a' maga Táborával tsak 3 puska lövésnyir
jöve a' mi Táborunkhoz *Mehádiánál*, és véghete
len mozgás tapasztaltatik szüntelen a' Török Tá
borban, mintha minden órán tsatára kényszeritte
nék a' miéinket. Már a' fő-hadi-szállás 2-szer vál
toztatta a' maga helyét; a' múlt hónapnak 26-di
kán *Kistelekre* költözék; de onnan-is induló félber
vagyon *Káránfebesbe*. Azok a' Politikusok, kik nem
tsak a' hadi-dolgokban jártas költések, hanem a'
Török szélekkel határos Hazánk széleit-is jól esme
rik, azt mérik erőfitteni, hogy az a' tanáts-adó
ki mind a' *Seráskiért* a' maga 60-ezerből álló Tá
borával a' Bánátba szállani jóvalolta, mind a' *Nagy*
Vezért 70-ezerevel magával a' mostani helyére álli
totta, nem minden előre való látáson kívül lévő em
ber: Mert ugyan-is a' *Nagy Vezér*, a' tudósítások
szerént, *Kládovándl Tsernettzel* által-ellenben a' Du
na mellett szállott-meg. Ebben a' jól ki-vállofzott
helyben éppen előtte-áll ujj *Orjova*, háta-megett

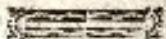
Vidin,

Vidin és bal-keze-felől *Belgrád*; mely erősségeknek minden órán segítségére lehet azon kívül, hogy a' *Séráskier*' tsatáját-is szemmel tartja: a' Dunától általmaztatik ezen a' vizen uralkodik, a' Bánátot és Erdélyt nyughatatlonná teheti. — Bámúlnak fok hadakozásban jártos Férfiak tsak eddig-is a' Török Tábornak maga helyheztetésén, és most látjuk által, azt írja egy idegen író, hogy a' Török tsak ugyan nem olyan bolond, mint a' farkas, hogy a' néki ázott Veremben gágagó ludakra mennyen, hogy a' Veremben maradjon, hanem ezeket ki-tanulván azon mesterkedik, hogy az akólra ütvén a' nyáiban tehessen kárt. — Az ő 72-dik esztendejét-is eléttével edgyütt az Auszriai ház' hiveséges szolgálatjának fel-áldozni, kész fő Vezér *Laudon* máig sem tudatik, hol légyen. Némellyek ugy vélekednek, hogy egész Táborával Albánia-felé indult volna, hogy az hitetlen *Skutari* Basának boszszút álló ostroma lehessen; de a' kik itt a' helyet és a' környül-állásokat jobban tudják, vagy fel-függefztik ítéleteket, mig a' dolog bizonyosá léfzen, vagy inkább azt vélik, hogy a' Török Tábornak háta-megé kerülő útban fáradozna, hogy a' maga Vitéz Horvájjaival nyert hervathatatlan *Pálmáiból* ősz galamb fejére megint ujj gyözedelmi Koszorukat fonhasson: sokan sokat beszélnek és ki-nyilt füllel várja egész Béts a' *Laudonról* való bizonyos tudositást. Azt olvassuk egy Levélben, hogy midön L* tól egy bölcső fő azt kérlette volna a' háború el-kezdődésével: „mit gondolna a' *Kordonról*? ezt felelte volna: „a' *Kordon* Pestis és tolvajok ellen igen jó, hol inkább

kább vigyázat, mint nagy erő kívántatik: az ellenség ellen-is igen jó, de illy szélefen ki-terjedett háttárú hatalmas ellenség ellen leg-alább más-fél millió Nép kívántatnék az olly *Kordont* húzásra, hogy az ellenség suholt bé-ne üthessen. Nem olvasuk *Fridrikről* (ugy mond) hogy soha *Kordont* húzott hanem midön a' maga ellenségének hadat izent, már 3 — 4 napok alatt annak földjén szállott *Táborba*. Ezen szókat mondott, fő férfinak nevét azért nem írjuk-ki; mert a' Közönség fokot beszél, a' hűrel kereskedők még tám többet irnak, és gyakran már az illyen tudosításokban meg-tsalattattunk.

Bétsben az ujj katona szedés ugy fel-elevenedett a' jelen-való időben, hogy a' múlt héten némely Tsázfári hivatalokban szolgáló ifjakat-is, az alsobb grádits fogáról, kiknek 300 forintokon alól vala fizetések, hadi köntösbe öltettedének, és feleséges, gyermekes embereket-is, kik arra valók, és a' sors réajok esett el-vittének. Ha mingyárt valamely türhető félszegség vólna-is az illyetékben, ha tsak külömben 3 — 4 esztendeji szolgálatot ígérhetnek és mellyekre nézve erősek bé-vezik. — — Azt bezéllik, és közönséges Levelekben-is írják, hogy még 140 ezer Réklutákat fognának fel-venni. — A' *Péterváradig* 's t. le-ment F. Ts. és Királyi hajók megint nagy költséggel vonottatnak szüntelen-fel Bétsig a' Dunán; az ujj hajók-is szüntelen készülnek a' hadi-dolgoknak le-takarittására; mellyeknek költöztetések le-irhatatlan.

A' Tóth-orzági Tábori-szállás, mely hadi Kantzelláriából, költő Caisából, élésre vigyázó Tisztek-

tekből, és az Országbéli Comissáriusokból áll vala az azt őrző Sergeken kívül, — és a' mely eddig 14-dik Mártziustól fogva a' szélen *Podvinban* tartatik vala, 15-dik Aug. onnan meg-mozdult, és 3 napi útja után ujj *Grádiskába* érkezett, és azóltától fogva, a' további parantsolatig Felmarfallájd. G. *Mitrovfszki* Urral edgyütt ottan vagyon. Dubitza ide tsak 8 óranyi járó föld, és Bányaluka 12-tő. Ezen Tóth-orfsági Tábor 10 Batalion gyaloggal, és 8 Divizio lovalsal meg-erősítettvén. öfzve-ragasztatik a' *Laudon* Táborával, és Boszniába fog bé-rontani.

A' *Stokhalmi* Augústusnak 12-dikén érkezett tudósítáfok-szerént, már az egész *Svéd* Tábor a' *Mufzka* földön, és az ugy nevezett *Fridrikshájen* Erőlséghez közelittenek. — A' *Svéd* Udvarnál vólt Követ G. *Rásumovfszki*, ki nem akarván az eleibe adott úton és módon a' maga Udvarához visszamenni, még mid eddig *Stokhalomban* mulatoz vala, a' m. h. 8-dikán a' Királynak egy Tisztviselőjétől olly parantsolatot veve, hogy ha 3 napok alatt azon az úton és hajón, mellyet a' Király néki ki-szabott, el-nem indulna, kedvetlen útozásra szolgáltatna magának alkalmatofságot. Ezen parantsolatra látván a' Követ, hogy nem leg-jobban van a' dolog, 11-dikben, a' ki-szabott úton el-indula.

Noha már ezen Történeteket rész-szerént meg-irtuk; de hogy a' következendő idő a' Historiára nézve bennünket ne vádolhasson, imé egy Erdélyi határszélekről jött Levelet-is szóról szóra ide iktatunk.

Brafsó, 18-dik Aug. — „ Aug. 11-dikén a' mi szélső vityázataink és a' Törökök között *Portse-*
nyen

nyen belől tsatázás vólt; ekkor 8 emberünk el esett; kik között az Arnauták Kapitánnya *Mihály*-is részünkről le-tette a' bün' 'Sóldját. *Toskánia* Hadnagy *Radnotjai* meg-sebesített és mintegy 30-ig való köz-emberek. 12-dikben parantsolatott vettének a' miéink, hogy *Portsényből* a' *Vulkánba* húzzák magokat; ekkor a' vízfzálás ugyan meg-esett éjtszaka; de 6 Húzárok az itatással el-késvén, elevenen fogtattak-el; oda veztenek mind azok az élésbéli dolgaink és hadi-készületeink, mellyeket már meg-irtunk vala. A' bé-vágott útok' őrizetére hagyott 2 Kompánia *Orosz* gyalogságot 15-dikben reggel 7 órakor meg-nyomván a' Pogányság, ezek közzül 140 le-vágott; Kapitány *Magdemurt* és *Lauro* el-es-tenek, nem külömben 2 Hadnagy és egy Zászló-tartó. Ezeknek jött egy Svadron Húzárság segittségekre, kik közzül fő Hadnagy *Intzédinek* a' bal-karja kereszttül meg-kereszttül-lövettegetett. *Harsányi* Káplár 8-ad magával el-esett. Ezek a' Pogányságot a' Kontumázt házig vízfza-nyomták, 's a' Pogányok ottan mindenünket öszve-égették. Az *Anypak* Vasas-lai későre érkeztek a' tsata után a' viaskadó piatz-
ra. Ez itt a' meg-jegyzésre méltó, hogy a' Gróf *Kendefiné* fogadóját és a' falut *Vulkánt* minden bán-tódás-nélkül hagyták. Azt írja egy hiteles ember, ki ekkor a' Táborban mint Comissárius ott vala, hogy ezen ükőzetet a' *Bába* hegyes alsó oldalából délután 2 - óráig meg-mozdulhatatlanúl nézték: *Orosztól* 4 Kompánia, 6 Komp. *Eszterházi*; 4 Komp, *Dáhton*, a' Határnokok 's az ott lévő Húzárság a' tsata piatzen tsak 6 Törököt találtak, a' többit;

a' kiket el-nem vihettek, mind a' tűzbe hányta a' Törökség. Ezután a' tsata után mingyárt érkezett a' *Stafeta*, hogy Enyedről és Kolosvárról a' *Magazinumokat* költöztesék Fejérvárra, a' mely meg-is lett; és e' még nagyobbban meg-rettentette a' Népet. Azt írja ezen Tudosító Ur, hogy a' havalok tele vagynak Pogánysággal, és *Szászfebes*, *Nukfora*, *Urik*, és *Serél*-felől lehet tartani a' bé-ütéstől. A' *Vulkánban* fő Vezér *Stáder*; mert *Pfefferkorn* ma Enyeden van a' Réferva Seregnél. Oberflájdinánt *Turáti* Urnak a' fejét el-nem vitték a' Törökök, sött azt mondják, hogy a' gollyóbis-is hátúlról mén-bé a' fejébe — és nem-is nyakos gollyóbis, mint a' Töröké — rosz hireket kezdettenek költeni haláláról.

„ 12-dik Aug. szörnyü Törökség, melynek számát senki sem tudja meg-mondani bizonyosan, jó hajnalban rá ütött a' Bozzai örizetre, mely 8 Kom-pánia gyalogságból és 50 Húszárokból állott. Rosz-szúl vigyáztak itt előre a' Vezérek, a' mint a' nép-ség közönségesen mondja; mert az előtt 3 nappal tudták, hogy olly nagy számmal jönnek, a' mellyel még soha sem jöttek, és 11-dikben mint egy estvéli 5 óra tályban a' szemek előtt szállottak-meg igen közzel előttük, és tüzeket raktanak, Sátorokat vontanak. Lehetett volna a' közelebb való faluban fekvő Dragonyosokat és *Toshána* Húszárokat még azon estve magokhoz venni; de nem tselekedtek. Hajnalban azért, midőn nem-is vélték, a' Török-ség őket minden-felől körül-kerítette, 's a' gyalog-ság közé a' számtalan Pogányság bé-rontván, azo-

kat mint a' káposztát úgy vagdalta. — — Oberster a' Lovasokkal el-szaladott. A' Veszedelemnek meg-létele után a' Dragoonok és *Toskána* Húszárok ki-menvén a' falukból, a' Törököket viszfazyomták; de kárunk számba vehetetlen, noha a' *Toskána* Húszárok egynéhány ágyut viszfazyavettek. 8 Kompániából csak annyi maradt, hogy alig lehet másfél Kompániát ki-tölteni belőlük: kiből 40-ven. kiből 50 legény vagyon életben, holott egy Kompánia 283-ból állott. Az el-eszteket számba nem lehet venni; mert nem csak az ütközött helyén, hanem szerte széllyel az Erdön-is, a' mint el-széledtek, a' Törököktől meg-ölettek, és máig-is találnak holt testeiket. Az ütközet helyén többet raktanak 300-nál egy halomban. Sokakat rabúl vittenek-el a' Törökök. *Roscher* Kapitánnyal edgyütt 14 Tisztek estenek-el, kiknek neveiket mind nem tudom; mivel 2 Kompánia *Tsiki* vólt, és azoknak Tisztjeiket nem esmérem; hanem azt tudom, hogy Oberstl. *Turati*, *Batzoni* Kapit. *Kasztenholtz*, *Dálnoki* Kapit. *Nimetz*, *Batzoni* fő Hadnagy *Konrad István* és ennek fia all Hadnagy *Konrad Adám*. *Tsernátoni* Kompániabéli *Ernst* Hieronimus, az első *Májor Ernst György* fia, és *Geitz* Zászló-tartó, (*Geitz* fő Hadnagynak, kit a' Tömösből vittenek vólt-el még a' Husvétban a' Törökök) fia, és egy Orosz all Hadnagy edgyütt temettettek-el a' *Bozzai* Vámban; csak *Telegdiek* és *Batzaniak* 21-en estenek-el. Most már pótoltatik oda a' Nép az *Ojtoz*ból. *Mofa* fő Strálfamester-is oda ment, — de bajos a' Törökkel — ő nem érti a' tréfát; a' mi gyalogain.

lőgáinkat meg-várja, hogy edgyet löjjenek; 's máskor azt ki-lőtték, már a' lovas Török a' nyakokban, hogy többet nem löhetnek. *Nagy Ujság: Keresztes József* (a' kinek vezedelmét mindeneknek bizonyításából irtam leg-előbbizör vala; a' *Kurir*-is bőven ki-hirdette vala) minden bizonytal él. Konstantinápolyból még 29-dik Máj. költ Levele érkezék 25-dik July a' Felségéhez. *Jeleki* Kapitány-is ugyan onnan küldött ide Levelet Oberstl. *Martini* Urnak, melyben az ottan lévő foglyoknak neveit küldi; kik között leg-első *Keresztes József*; 44-en voltak akkor ott fogságban; de már most 444-en is élnek. “

Még egy szóra!

Midőn már ezen *Kurir* tsak nem út félben volna, tegnap délutáni 2 órakor mondják, hogy a' Nagy Tábortól érkezett volna egy *Kurir* Bárány *Véber*, ki azt az örvendetes hirt hozta volna, hogy a' Bánátusi tsata véghez ment legyen; nekünk 20-ezer Népünk esett-el; a' Törökök közzül pedig a' 60-ezerből tsak hirmondó se ment vissza. Edgyik felől maga ő Felsége, más-felől Generál *Vartensleben*, 3-dik-felől pedig az Erdélyi Komendérozó *Fabris* Ur vezérlettenek volna; de ennek a' hirnek mi tsak akkor hiszünk, mikor bizonyosabbá lesznek: